

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY ZA ROK 2018 WRAZ Z PRZEDSTAWIENIEM POTRZEB ZWIĄZANYCH Z REALIZACJĄ ZADAŃ

I. WSTĘP

Zgodnie z art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2018 poz. 998), do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny. Gmina Długołęka realizuje „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018 – 2020, który został przyjęty Uchwałą Nr XXXIII/409/18 Rady Gminy Długołęka z dnia 26 stycznia 2018 r., na XXXIII Sesji Rady Gminy Długołęka.

W terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją tych zadań.

Celem Gminnego Programu Wspierania Rodzin jest umacnianie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, prowadzące do przywracania rodzinie zdolności do prawidłowego funkcjonowania .

Program ten jest skierowany do rodzin wychowujących dzieci, zamieszkałych na terenie gminy Długołęka, doświadczających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych dotkniętych przemocą, problemem uzależnień, ubóstwem, zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej oraz rodzin, którym została ograniczona władza rodzicielska poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Zgodnie z Gminnym Programem Wspierania Rodziny na lata 2018 - 2020, wobec rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, realizowane były następujące cele szczegółowe:

1. Prowadzenie analizy rodzin i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie.
2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.
3. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.

4. Dążenie do reintegracji rodzin.
5. Zapewnienie dostępu do informacji, w zakresie rozwiązań wspierających rodziny oraz kobiety w ciąży.

II. REALIZACJA CELÓW

1. Analiza rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie.

Działania związane z rozpoznaniem zasobów rodziny poprzez analizę sytuacji życiowej osób i rodzin, w tym określenie występujących trudności w rodzinie w obszarach: materialnym, zdrowotnym, opiekuńczo – wychowawczym i funkcjonowania w środowisku oraz ustalenie przyczyn kryzysu występującego w rodzinie. Działania prowadzone były przy współpracy przedstawicieli instytucji działających na rzecz rodziny, np. przedstawicieli oświaty, ośrodków zdrowia oraz w ramach pracy socjalnej i pracy z rodziną prowadzoną przez asystentów rodzin oraz w konsultacji ze specjalistami.

Tab. 1 Analiza środowisk rodzinnych w 2018 r. Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

Liczba rodzin objęta pomocą społeczną	139 (os.309)
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej (liczba osób)	601 (os.1164)
Praca socjalna prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny	39 (os.50)
Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny	40

Tab. 2. Powody przyznania pomocy społecznej w 2018r. Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

Powody przyznania pomocy finansowej	Rodziny	Osoby
Ubóstwo	85	175
Sieroctwo	1	5
Potrzeba ochrony macierzyństwa	16	70
w tym wielodzietność	4	22
Bezrobocie	18	40
Nieppełnosprawność	65	130
Długotrwała lub ciężka choroba	56	120
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	36	119
Przemoc w rodzinie	6	32
Alkoholizm	27	62
Zdarzenia losowe	7	13

2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.

- a) Zabezpieczanie podstawowych potrzeb dziecka i rodziny poprzez przyznawanie i wypłacanie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych. Pomoc udzielana była ze względu na trudną sytuację życiową na podstawie ustawy o pomocy społecznej.

Tab. 3 Formy pomocy udzielanej w 2018 r. Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

Formy pomocy (ilość osób / rodzin)	
Zasiłek stały	34
Zasiłek okresowy	53
Posiłek	84
Inne zasiłki celowe	105 (os. 258)

- b) Zabezpieczanie podstawowych potrzeb żywieniowych dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji losowej, oraz osób dorosłych poprzez realizację zadań w ramach wieloletniego programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz poprzez współpracę z Bankiem Żywności we Wrocławiu.

Tab. 4 Pomoc Państwa w zakresie dożywiania w 2018 r. Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

Program „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	
Liczba dzieci oraz uczniów	21
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń	80 (os.205)

Tab. 5 Dostarczanie żywności dla najuboższej ludności w 2018 r. Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

Program „Dostarczanie żywności dla najuboższej ludności”	
Liczba osób objętych programem	216
w tym rodziny z dziećmi	35

- c) Wśród form pomocy świadczonej w gminie Długołęka na rzecz rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej i życiowej, są świadczenia pieniężne dla uczących się dzieci i młodzieży. Pomoc tę reguluje ustawa o systemie oświaty i jest realizowana w formie stypendiów szkolnych oraz zasiłków szkolnych, w celu wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

Tab. 6 Stypendia szkolne dla uczniów w 2018 r. Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

Stypendia szkolne	
Liczba przyznanych świadczeń	67
Liczba świadczeń w formie zasiłków szkolnych	0

- d) Monitorowanie zagrożeń dotyczących sytuacji zdrowotnej dziecka poprzez kontakt i współpracę z podmiotami leczniczymi z terenu gminy Długołęka.
- e) Monitorowanie zagrożeń dotyczących sytuacji opiekuńczo – wychowawczej dziecka poprzez współpracę z placówkami oświatowymi, w tym:
- Rozpoznawanie trudności opiekuńczo – wychowawczych, poprzez funkcjonowanie dziecka w środowisku szkolnym i / lub rówieśniczym np. zachowanie dziecka, poziom opanowania materiału szkolnego, zainteresowanie rodziców sytuacją szkolną dziecka, higiena osobista dziecka, zabezpieczenie podstawowych potrzeb dziecka: odzież, posiłek, materiały szkolne;
  - Przeciwdziałanie zjawiskom nadużywania alkoholu i przemocy w rodzinie poprzez powiadamianie ośrodka pomocy społecznej o rodzinach, w których dochodzi do widocznych zaniedbań w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych;
  - Rozpoznawanie potrzeb dziecka i rodziny oraz wspólne określanie planu pomocy rodzinie w odniesieniu do sytuacji szkolnej dziecka;
  - Pomoc w rozwiązywaniu trudności opiekuńczo- wychowawczych rodziny poprzez wsparcie oraz udzielenie dziecku pomocy wychowawcy i pedagoga / psychologa szkolnego;

3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny, zapewnienie jej specjalistycznego poradnictwa i wsparcia.

Rodzinom doświadczającym trudności opiekuńczo – wychowawczych udzielane jest wsparcie w formie przyznania asystenta rodziny. W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Długołęce zatrudnionych jest trzech asystentów rodziny. Dwóch asystentów rodziny zatrudnionych jest w pełnym wymiarze godzin, na umowę o pracę, jeden na umowę zlecenie. Praca asystentów rodziny polega na wspieraniu rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w szczególności udzielaniu rodzinie pomocy w rozpoznawaniu i diagnozowaniu trudności występujących w rodzinie oraz pokonywaniu bieżących problemów, nabywaniu i doskonaleniu umiejętności społecznych oraz zwiększaniu kompetencji rodzicielskich. Działania asystenta rodziny zmierzają do usamodzielnienia rodziny i utrzymania małoletnich dzieci w rodzinie biologicznej.

Asystent rodziny może zostać przydzielony za zgodą i na wniosek samej rodziny, na wniosek pracownika socjalnego, prowadzącego pracę socjalną z rodziną lub odpowiednio na skutek

postanowienia sądu o przydzieleniu rodzinie asystenta rodziny. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę oraz innych miejscach aktywności społecznej rodziny.

Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny w tym samym czasie prowadził pracę, uzależniona była od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie mogła przekroczyć 15.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- 2) opracowanie we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- 3) udzielenie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, socjalnych oraz psychologicznych;
- 5) pomoc w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 6) koordynacja działań na rzecz rodzin i kobiet w tzw. ciężkich powikłanych;
- 7) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;
- 8) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 9) działania interwencyjne i zaradcze w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 10) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną.

W roku 2018 wsparciem asystenta rodziny objęto łącznie 40 rodzin. W rodzinach tych zamieszkiwało 66 osób dorosłych oraz 89 dzieci, w tym 43 dzieci w wieku do 6 lat i 46 dzieci w wieku od 7 lat do 18 lat. Wszystkie rodziny objęte współpracą z asystentem rodziny charakteryzowały się znacznie obniżonymi kompetencjami opiekuńczo – wychowawczymi np. brak prawidłowych wzorców z rodzin pochodzenia, brak wsparcia z najbliższego środowiska rodzinnego, z powodu występowania przemocy, z powodu nadużywania lub uzależnienia od alkoholu, niskich umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym brak prawidłowych umiejętności zarządzania budżetem domowym, niepełnosprawności zarówno intelektualnej, jak i wynikającej z długotrwałej choroby oraz długoletniego bezrobocia.

Tab. 7 Charakterystyka pracy asystenta rodziny w 2018 r. Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

Lp. Charakterystyka pracy asystenta rodziny		
1	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	40
2	Liczba rodzin zobowiązanych przez sąd do pracy z asystentem rodziny	11
3	Liczba dzieci w rodzinach	89
4	Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny zakończył pracę, w tym:	12
5	ze względu na osiągnięcie celów	5
6	ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę	4
7	ze względu na brak efektów	2
8	ze względu na zmianę metody pracy	1

Tab. 8 Charakterystyka trudności występujących w rodzinach w 2018 r. Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

Charakterystyka trudności opiekuńczo - wychowawczych	
Problemy wynikające z postawy rodziców: brak właściwych metod wychowawczych, brak wzorców, brak lub niedostateczne zainteresowanie problemami dziecka i potrzebami rozwojowymi dziecka	32
Problemy wynikające z postawy dziecka: zachowania agresywne, negatywizm szkolny, przynależność do destrukcyjnych grup, uzależnienia, bunt nieadekwatny do wieku, konflikty z prawem	14
Bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego	21
Przemoc w rodzinie	14
Nadużywanie alkoholu / uzależnienie	21
Bezrobocie bądź bierność zawodowa	20
Niepełnosprawność lub długotrwała choroba	7
Rodzina niepełna	13

Główne trudności dotyczące funkcjonowania dzieci i młodzieży związane są z niewłaściwym, frustrującym je systemem wartości, tzn. postrzeganiem świata poprzez wartości materialne, pozycję społeczną, wygląd zewnętrzny, ubiór, które w dalszym życiu mogą owocować wkluczeniem społecznym. Wśród młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych widoczny jest brak świadomości znaczenia i związku nauki w szkole z przyszłymi efektami i korzyściami płynącymi z uzyskanego wykształcenia, przestrzegania norm, zasad, dyscypliny, szanowania autorytetów. Zdarzają się również zjawiska samookaleczenia wśród młodzieży, zwłaszcza u młodych dziewcząt oraz używania substancji psychoaktywnych.

Realizacja zadań określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przez pracowników socjalnych oraz asystenta rodziny, we współpracy z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, pozwoliła w wielu rodzinach na zachowanie pełnego jej składu, poprzez utrzymanie dzieci w rodzinach biologicznych oraz przełożyła się na poprawę funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi.

W większości rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny niewydolność opiekuńczo-wychowawcza nadal występuje, w związku z wielopokoleniowymi schematami. Stąd konieczne jest zatem dalsze wsparcie asystenta rodziny, w celu utrzymania w tych rodzinach warunków sprzyjających bezpieczeństwu i rozwojowi wychowujących się w nich dzieci, oraz modelowanie prawidłowych postaw aby wychowujące się nowe pokolenia dzieci otrzymywały nowe wzorce funkcjonowania. Niezbędne jest również stałe motywowanie tych rodzin do dalszej pracy nad poprawą funkcjonowania i dążenia do utrzymania osiągniętych efektów.

W ramach wspierania działań mających na celu organizowanie dla rodzin spotkań, w tym tworzenie grup wsparcia i samopomocowych asystenci rodziny przeprowadzili warsztaty podnoszące kompetencje opiekuńczo – wychowawcze dla rodziców z dziećmi z zakresu *konstruktywnego rozwiązywania konfliktów w rodzinie*.

4. Zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.

a) współpraca z podmiotami, instytucjami działającym w środowisku lokalnym na rzecz rodziny w szczególności ze szkołami, policją, placówkami służby zdrowia, sądami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym;

Współpraca z sądem rodzinnym odbywa się poprzez podejmowanie następujących działań: informowanie sądu w przypadku, gdy występuje zagrożenie niewypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczej rodziny; Wnioski do sądu o zobowiązanie rodziców do określonego postępowania, w tym pracy z asystentem rodziny, realizowania planu pracy z rodziną, skierowania małoletniego do placówki wsparcia dziennego, skierowania rodziców do placówki albo specjalisty zajmujących się terapią rodzinną, poradnictwem, poddanie wykonywania władzy rodzicielskiej stałemu nadzorowi kuratora sądowego, skierowanie małoletniego do organizacji lub instytucji powołanej do przygotowania zawodowego albo innej placówki sprawującej częściową pieczę nad dziećmi; wnioski do sądu o pozbawienie, ograniczenie bądź zawieszenie władzy rodzicielskiej, wnioski do sądu o wszczęcie postępowania w sprawie demoralizacji nieletniego, celem zastosowania środka wychowawczego;

a) systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników ośrodka pomocy społecznej, pedagogów szkolnych, przedstawicieli służby zdrowia oraz innych instytucji wspierających rodzinę;

- b) współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w zakresie rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie;
- c) współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w zakresie motywowania oraz zgłaszania wniosków o skierowanie osób uzależnionych na leczenie, motywowanie do udziału w grupach wsparcia.

5) Dażenie do reintegracji rodzin.

Działania na rzecz wspierania rodzin biologicznych przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych prowadzi się również, w sytuacji, gdy dziecko zostało czasowo umieszczone poza rodziną.

Reintegracja rodziny oznacza podejmowanie działań pomocowych i wspierających, skierowanych do rodzin, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej, w tym:

- udzielanie pomocy i wsparcia rodzinom, w których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego, z poprawnymi relacjami, rolami oraz warunkami umożliwiającymi powrót dzieci do rodziny biologicznej,
- pomoc i motywowanie do utrzymywania kontaktów rodziców biologicznych z dziećmi z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów,
- współpracę z koordynatorem pieczy zastępczej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje po wyczerpaniu wszelkich możliwych form pomocy rodzicom dziecka, o których mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, chyba że dobro dziecka wymaga zapewnienia mu niezwłocznie pieczy zastępczej. Konieczność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej występuje najczęściej, na skutek zaniedbań zagrażających bezpieczeństwu, zdrowiu, a nawet życiu dziecka.

Poprzez zaniedbywanie dziecka rozumie się niezapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju dziecka w sferze zdrowotnej, edukacyjnej, emocjonalnej, w tym nie zapewnienie mu odpowiedniego odżywiania, odzieży, bezpieczeństwa, schronienia, wszystko w granicach możliwości rodziców; niezainteresowanie się zdrowiem dziecka, niewypełnianie zaleceń lekarskich, obowiązkowych szczepień, brak zainteresowania higieną dziecka, brak zainteresowania edukacją dziecka. Zaniedbywanie to także pozostawienie dziecka bez opieki, pozwalanie na demoralizację poprzez przyzwalanie na spożywanie alkoholu, i innych używek szkodliwych dla zdrowia dziecka, niereagowanie na awantury domowe z biernym udziałem dziecka, a także nadopiekuńczość.

Dziecko umieszcza się w pieczy zastępczej do czasu zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny biologicznej lub umieszczenia go w rodzinie przysposabiającej (adopcja), w sytuacji braku wyraźnych zmian w postawie i zachowaniu rodziców biologicznych.

W 2018 roku asystent rodziny prowadził pracę z 40 rodzinami, pod opieką których pozostawało 89 dzieci, z czego 14 dzieci zagrożonych było umieszczeniem poza rodziną biologiczną.

Spośród rodzin, objętych wsparciem asystenta rodziny, 11 rodzin miało ograniczoną władzę rodzicielską i pozostawało pod nadzorem kuratora rodzinnego.

W roku 2018 asystent rodziny pracował z 6 rodzinami biologicznymi - 18 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, z tego 1 dziecko powróciło do rodziny biologicznej, 2 dzieci uzyskało pełnoletność, 2 dzieci trafiło do adopcji.

Spośród 17 rodzin biologicznych, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej, 11 rodzin nie podjęło współpracy z asystentem rodziny bądź zaprzestało współpracy, głównie ze względu na złożoność problemów, uzależnienie od alkoholu, niepełnosprawność intelektualną rodzica / rodziców, niezaradność życiową. W wyniku współpracy z asystentem rodziny 2 dzieci jest w trakcie oczekiwania na decyzję Sądu Rejonowego w Oleśnicy ws. przywrócenia rodzicom opieki.

6. Zapewnienie dostępu do informacji, w zakresie rozwiązań wspierających rodziny oraz kobiety w ciąży.

W związku z realizacją działań w ramach ustawy „Za życiem” asystenci rodziny zobowiązani są do wspierania kobiet w ciąży i ich rodzin, w szczególności kobiet w ciąży zagrożonej powikłaniami oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych, rodzin dzieci u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Rodzina objęta wsparciem asystenta rodziny może liczyć na uzyskanie pomocy oraz pokierowanie do właściwych ośrodków (koordynacja działań), świadczących usługi w zakresie przewycięzania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej, dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej,

Poradnictwo w tym zakresie jest koordynowane przez asystenta rodziny, w oparciu o katalog usług oraz działalność edukacyjno – informacyjną na rzecz rozwiązań wspierających rodzinę.

III. FINANSOWANIE PIECZY ZASTĘPCZEJ

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, za dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, ponosi wydatki w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Do wydatków zalicza się: świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej lub w rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej

placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, dodatek do świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, dofinansowanie do wypoczynku dziecka, świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka, świadczenie przyznane w związku z wystąpieniem zdarzenia losowego lub innego zdarzenia mającego wpływ na jakość sprawowanej opieki.

W 2018 r. gmina Długołęka zgodnie z obowiązującą ustawą współfinansowała pobyt 26 dzieci w pieczy zastępczej. Z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w 2018 r. do pieczy zastępczej trafiło 9 dzieci m.in. w związku bezpośrednim zagrożeniem życia i zdrowia dziecka bądź w trybie interwencyjnym.

Tab. 9 Dzieci z Gminy Długołęka umieszczone w pieczy zastępczej w 2018 r. Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

Lp.	Okres umieszczenia	Rodzaj pieczy zastępczej	2018r.
1	Dziecko umieszczone od 29 lutego 2012 r.	Rodzina zastępcza spokrewniona	4 079,00 zł
2	Dziecko umieszczone od 23 października 2012 r.	Placówka opiekuńczo – wychowawcza Dom Dziecka w Kątach Wrocławskich	4 464,87 zł Opuściło pieczę 01.05.2018 r.
3	Dziecko umieszczone od 23 października 2012 r.	Placówka opiekuńczo wychowawcza Dom Dziecka w Kątach Wrocławskich	13 116,95 zł
4	Dziecko umieszczone od 31 stycznia 2013 r.	Rodzina zastępcza spokrewniona	4 079,00 zł
5	Dziecko umieszczone od 31 stycznia 2013 r.	Rodzina zastępcza spokrewniona	4 079,00 zł
6	Dziecko umieszczone od 3 stycznia 2013 r.	Rodzina zastępcza niezawodowa	6 380,00 zł
7	Dziecko umieszczone od 26 marca 2013 r.	Rodzina zastępcza niezawodowa	5 156,00 zł
8	Dziecko umieszczone od 19 grudnia 2013 r.	Placówka opiekuńczo-wychowawcza Dom Dziecka w Kątach Wrocławskich	23 344,80 zł
9	Dziecko umieszczone od 18 sierpnia 2014 r.	Rodzina zastępcza niezawodowa	854,84 zł Opuściło pieczę 22.03.2018 r.
10	Dziecko umieszczone od 27 października 2014 r.	Rodzinny Dom Dziecka	6 623,06 zł Adopcja 30.06.2018 r.
11	Dziecko umieszczone od 10 listopada 2015 r.	Rodzina zastępcza spokrewniona	4 079,00 zł

12	Dziecko umieszczone od 5 października 2016 r.	Rodzina zastępcza spokrewniona	2 845,89 zł
13	Dziecko umieszczone od 10 maja 2017 r.	Placówka opiekuńczo wychowawcza Dom Dziecka w Kątach Wrocławskich	680,89 zł Opuściło pieczę 21.02.2018 r.
14	Dziecko umieszczone od 10 maja 2017 r.	Placówka opiekuńczo – wychowawcza Dom Dziecka w Kątach Wrocławskich	10 668,65 zł
15	Dziecko umieszczone od 10 maja 2017 r.	Placówka opiekuńczo-wychowawcza Dom Dziecka w Kątach Wrocławskich	10 668,00 zł
16	Dziecko umieszczone od 30 maja 2017 r.	Rodzina zastępcza spokrewniona	1 795,91 zł
17	Dziecko umieszczone 2 czerwca 2017 r.	Rodzina zastępcza zawodowa	644,12 zł Adopcja 08.03.2018 r.
18	Dziecko umieszczone 1 lutego 2018 r.	Rodzina zastępcza spokrewniona	749,80 zł
19	Dziecko umieszczone 1 lutego 2018 r.	Rodzina zastępcza spokrewniona	749,80 zł
20	Dziecko umieszczone 1 lutego 2018 r.	Rodzina zastępcza spokrewniona	749,80 zł
21	Dziecko umieszczone 23 lutego 2018 r.	Rodzina zastępcza zawodowa	1157,83 zł
22	Dziecko umieszczone 16 lipca 2018 r.	Rodzina zastępcza zawodowa	1051,09 zł
23	Dziecko umieszczone 16 lipca 2018 r.	Rodzina zastępcza zawodowa	1051,09 zł
24	Dziecko umieszczone 16 lipca 2018 r.	Rodzina zastępcza zawodowa	1051,09 zł
25	Dziecko umieszczone 16 lipca 2018 r.	Rodzina zastępcza zawodowa	1051,86 zł
26	Dziecko umieszczone 7 listopada 2018 r.	Rodzina zastępcza niezawodowa	189,36 zł
Zwrot do Gminy tytułem wyrównania za dziecko, które opuściło pieczę pod koniec 2017 roku.			- 1387,99
RAZEM			109 973,71

IV. SPRAWOZDANIE FINANSOWE

a) Wydatki związane z zatrudnieniem (wynagrodzenie z pochodnymi) asystenta rodziny.

W 2018 roku gmina Długołęka ponownie zakwalifikowała się do udziału w Resortowym Programie Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Na realizację tego programu uzyskano dotację celową w ramach rezerwy budżetu państwa w wysokości 30 128 zł oraz z Funduszu Pracy kwotę 11 848 zł z przeznaczeniem na dofinansowanie wynagrodzenia asystentów rodzin.

Tab. 10 Wydatki związane z zatrudnieniem asystenta rodziny w 2018 r. Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

Budżet gminy	Dofinansowanie	Razem
69 256, 24	41 976,00	111 232,24

b) Wydatki na opiekę i wychowanie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Tab. 11 Wydatki na pieczę zastępczą w 2018 r. Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Długołęce.

Lp.	Forma pieczy zastępczej	Ilość dzieci	Wydatki
1	Rodzina zastępcza spokrewniona	9	23 207,20
2	Rodzina zastępcza niezawodowa oraz zawodowa	10	18 587,28
3	Rodzinny Dom Dziecka	1	6 623,06
4	Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza	6	62 944,16 (-1387,99)

Podstawa prawna realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodzin na lata 2018 – 2020:

- 1) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 998),
- 2) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz.U. z 2018 r., poz. 1508),
- 3) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390),
- 4) Ustawa z dnia 4 lipca 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2016 r., poz.1860).

V. PODSUMOWANIE, WNIOSKI ORAZ POTRZEBY ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY.

Różnorodność i złożoność trudności opiekuńczo – wychowawczych, których doświadczają rodziny zamieszkałe na terenie gminy powoduje zapotrzebowanie na długofalową i specjalistyczną pomoc. Rodziny znajdujące się w najtrudniejszych sytuacjach życiowych oraz w kryzysach, powinny mieć dostęp do wsparcia udzielanego zarówno przez asystentów rodziny, jak również przez inne instytucje mające na celu realizowanie pomocy w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

W Gminie Długołęka, w 2018 r. praca z rodzinami prowadzona była przez 3 asystentów rodziny, którzy swoim wsparciem objęli 40 rodzin, pod których opieką pozostawało 89 małoletnich dzieci. W ramach pracy zostało podjętych wiele działań mających na celu usamodzielnienie się rodziny oraz zapewnienie bezpiecznych i prawidłowych warunków dla wzrastania i rozwoju dzieci w nich przebywających. W 12 rodzinach całkowicie zakończono pracę, między innymi ze względu na osiągnięcie przez rodzinę efektów założonych w planie pracy. W pozostałych rodzinach, które nadal objęte są wsparciem asystenta rodziny, zostały rozwinięte / wzmocnione umiejętności opiekuńczo – wychowawcze, pozwalające na wychowanie oraz pozostawienie dzieci w rodzinach biologicznych.

Wychodzenie rodzin z bezradności opiekuńczo – wychowawczej jest długim procesem, który wymaga przede wszystkim pełnego zaangażowania rodziny, chęci zmiany / poprawy swojej sytuacji życiowej oraz wzajemnej współpracy różnych instytucji takich jak: oświata, służba zdrowia, sądy, policja, które działają na rzecz ich funkcjonowania. Zasadne jest kontynuowanie działań profilaktycznych, wspomagających oraz wzmacniających rodzinę poprzez systematyczną, bezpośrednią pracę z rodziną prowadzoną w miejscu zamieszkania przez asystentów rodzin. Obserwuje się, że część trudności opiekuńczo – wychowawczych rodziny wynika z postawy dziecka: zachowania agresywne, negatywizm szkolny, przynależność do destrukcyjnych grup, spożywanie substancji psychoaktywnych, bunt nieadekwatny do wieku, konflikty z prawem. Dlatego też znaczące jest prowadzenie działań edukacyjnych i profilaktycznych w szkołach na terenie gminy, mających na celu rozwijanie zainteresowań, talentów, zachęcanie do zdrowego stylu życia oraz ochrony dzieci /młodzieży przed podejmowaniem zachowań ryzykownych, mogących wpływać demoralizująco na otoczenie społeczne i destrukcyjnie na ich osobowość oraz ogólnie rozumiane zdrowie fizyczne i psychiczne.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jedną z form pracy z rodziną jest pomoc w opiece i wychowaniu dzieci, poprzez możliwość korzystania z pobytu w placówkach wsparcia dziennego, które mogą być prowadzone w formie opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych, specjalistycznej pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę. W placówkach wsparcia dziennego dzieci, mogą mieć zapewnioną opiekę w godzinach pozalekcyjnych, otrzymywać pomoc w nauce, a także pomoc i wsparcie w rozwiązywaniu codziennych trudności. Obecnie w Gminie Długołęka w ramach działalności Gminnego Ośrodka

Kultury prowadzone są świetlice wiejskie, które w różnych miejscowościach na terenie gminy, organizują rozmaite zajęcia, – rekreacyjne, kulturalne, edukacyjne, rozwijające zainteresowania. Jednakże w celu udzielenia rodzinie wsparcia, nie tylko w formie prowadzonej pracy z rodziną, ale także pomocy w opiece i wychowaniu dzieci uzasadniona byłaby potrzeba rozszerzenia oferty pomocowej skierowanej do rodzin, poprzez prowadzenie placówek wsparcia dziennego. Powyższe wsparcie zgodne jest z założeniami oraz kierunkami działań polityki społecznej przewidywanymi w perspektywie lat 2014 – 2020, określonymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Długoleka.

KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Długolece
Eugeniusz Wapczak-Pelc

Długoleka, dnia 28 lutego 2019 r.

Opracowanie:

Agata Doziwska – asystent rodziny

ASYSTENT RODZINNY
Doziwska
mgr Agata Doziwska